

De rijke jongeling

Periodethema: de rondwandeling
Matthéüs 19: 16-30

a. De vraag van de jongeling (Matth. 19: 16-20)

UITLEG VAN DE TEKST

Na het zegenen van de kinderen (vers 13-15) vertrekt de Heere Jezus met Zijn discipelen op weg naar Jeruzalem. Onderweg komt er een man naar Hem toe. De evangelist Mattheüs noemt hem een 'jongeling', dat is vanuit het Griekse woord gezien een jonge man tussen vierentwintig en veertig jaar. Lukas vertelt dat hij een overste was (Luk. 18: 18). Mogelijk een lid van het Sanhedrin of leider van een synagoge, waarvoor je toch minstens vijftig jaar oud moest zijn. Deze jongeling spreekt de Heere Jezus aan met 'goede Meester'. Daarmee erkent hij Hem als een goede Leraar, een goede Leidsman. Markus vermeldt dat hij naar de Heere Jezus toekwam en voor Hem op de knieën viel (Mark. 10: 17). Dit is eigenlijk heel ongewoon tegenover een rabbi. Hieruit blijkt hoe hoog hij de Heere Jezus heeft staan. Hij komt dan ook niet met een strikvraag om de Heere Jezus te verzoeken, maar heeft een eerlijke vraag: 'wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?' Hij heeft dat eeuwige leven niet. Hoe kan hij dat verwerven? Wat kan hij daarvoor doen? Het nauwkeurig volbrengen van Gods geboden geeft hem geen voldoening, geen vrede en zekerheid. Wellicht heeft hij ook begrepen uit het onderwijs van de Heere Jezus dat de door de Joodse leraars geëiste gerechtigheid totaal onvoldoende was om het Koninkrijk der hemelen in te gaan (Matth. 5: 17-48). De jongeling verwacht van deze Rabbi een antwoord wat hij kan gaan doen om zo zekerheid te verkrijgen ten aanzien van zijn ingang in het Koninkrijk der hemelen.

In vers 17 reageert de Heere Jezus op de aansprek-titel 'goede Meester'. 'Wat noemt gij Mij goed?' Op grond waarvan zegt deze man dat? De Heere Jezus wil hem leren dat hij een oppervlakkige opvatting van 'goed' heeft. Hij ziet Hem wel als een Man Gods, maar niet als God, Die in de Heere Jezus naar deze aarde gekomen is. De weg die hem wordt gewezen voor het verkrijgen van het eeuwige leven is het onderhouden van de geboden. Vanwege de 613 geboden van de Farizeeën begrijpt de jongeling niet welke de Heere Jezus bedoelt. Daarop citeert Hij enkele geboden van de tweede tafel van de wet (vers 18-19) en Hij vat dit samen in het liefdesgebod voor de naaste: 'gij zult uw naaste liefhebben als uzelfven.' Als de jongeling dit gehoord heeft, zegt hij dat hij al deze dingen heeft onderhouden en nog wel van zijn jonkheid af: 'wat ontbreekt mij nog?'

TER OVERWEGING

Wat een mooie vraag stelt deze jongeling! We hopen dat de kinderen ook wel eens of veel van zulke vragen stellen. Hoe kan ik nu in de hemel komen? Wat is daarvoor nodig? Deze jongeling meende, zoals vele Joden, dat alleen het stipt onderhouden van Gods geboden voldoende was. Hij wil zonder geloof in de Heere Jezus Christus het eeuwige leven in de hemel ontvangen. De jongeling ziet de Heere Jezus wel als een goede Leidsman op de weg naar het eeuwige leven, maar niet als de Zaligmaker Zelf, Die hij nodig heeft om het eeuwige leven te ontvangen. Deze jongeling heeft Hem niet nodig, hij denkt het zelf te kunnen doen. Maar we kunnen de zaligheid niet verdienen met onze goede werken. De zaligheid heeft Christus verdiend en kunnen we ontvangen enkel door het geloof.

Dat geloof blijkt wel uit de vruchten, uit het onderhouden van al Gods geboden om die te doen uit dankbaarheid. De vraag kan gesteld worden waarom de Heere Jezus alleen geboden van de tweede tafel van de wet opnoemt en niet van de eerste. Hij doet dat uiteraard niet omdat de eerste tafel van de wet niet belangrijk zou zijn. In het onderhouden van de geboden van de tweede tafel blijkt ook of we God liefhebben boven alles en de naaste als onszelf.

b. Het antwoord van de Heere Jezus (Matth. 19: 21-24)

UITLEG VAN DE TEKST

In Zijn antwoord weerspreekt de Heere Jezus deze jongeling niet. Hij bestraft hem niet vanwege zijn eigengerechtigheid en zelfverzekerdheid. Markus vermeldt dat Hij hem liefhad (Mark. 10: 21). De Heere Jezus weet dat deze jongeling in al zijn nauwgezetheid uiteindelijk zichzelf zoekt. Hij moet nog ontdekt worden aan zijn verlorenheid. Alleen in die weg kan hij wederom geboren worden en het eeuwig leven ontvangen. Om hem daaraan te ontdekken, zegt de Heere Jezus dat hij al zijn bezittingen moet verkopen en het geld aan de armen moet geven. Dan zal hij een schat in de hemel hebben. De jongeling moet dan terugkomen en de Hem volgen. Als hij dit hoort, gaat hij bedroefd weg, want hij heeft veel goederen en die heeft hij meer lief dan de armen, ja, dan Christus Zelf. Als de jongeling vertrokken is, gaat de Heere Jezus weer tot Zijn discipelen spreken. Ze hebben het allemaal gehoord en wat kunnen ze hieruit leren? Met nadruk wijst de Heere Jezus hen erop hoe moeilijk het voor een rijke zal zijn om het Koninkrijk der hemelen binnen te gaan. De afgod van het geld, de Mammon, heeft een geweldig grote macht. Een kameel, het grootste dier in Israël, zal nog gemakkelijker door het oog van een naald gaan, dan dat een rijke het Koninkrijk van God ingaat.

TER OVERWEGING

Wat zien we in dit gedeelte duidelijk dat de Heere Jezus de grote hartenkenner is. Deze jongeling lijkt door het stipte onderhouden van Gods geboden een kind van God te zijn en een erfgenaam van het eeuwige leven. Maar één ding ontbreekt hem: hij heeft de Heere Jezus niet werkelijk nodig en lief, hij stelt zijn vertrouwen niet onvoorwaardelijk op Hem. Zijn hart was op zijn rijkdom gericht, want hij gaat bedroefd weg. Zijn rijkdom verhindert hem de Heere Jezus te volgen. Er kunnen ook andere veranderingen zijn in ons leven om de Heere Jezus te volgen. We kunnen aan van alles en nog wat vast zitten en daar in opgaan.

Noem maar enkele voorbeelden in uw vertelling. Nodig is dat we het door de werking van de Heilige Geest loslaten en een keuze maken. Zo alleen kunnen we de Heere Jezus volgen. Laat het in de vertelling duidelijk zijn dat het verkopen van alles geen stelregel voor een ieder is. Er zijn ook rijke mensen geweest die de Heere dienden. Denk maar aan Abraham, Job en Jozef van Arimathéa. Alleen zetten zij hun hart er niet op en dat deed de rijke jongeling wel. Wat staat er bovenaan in ons leven?

c. De reactie van de discipelen (Matth. 19: 25-30)

UITLEG VAN DE TEKST

Wanneer de discipelen dit horen, worden ze zeer verslagen. Ze zijn er helemaal van ondersteboven. Als zelfs deze jongeling, die al de geboden van jongs af onderhouden heeft, al niet zalig wordt: 'wie kan dan zalig worden?' De discipelen vrezen voor hun eigen behoud. In vers 26 zegt de Heere Jezus dat zalig worden bij de mensen onmogelijk is. Niemand kan door het onderhouden van Gods geboden, al gebeurt het nog zo nauwkeurig, de zaligheid verdienen. Maar bij God zijn alle dingen mogelijk. Waar van ons uit geen weg meer tot God terug is, daar opent God Zelf in Christus de weg om uit genade door het geloof zalig te worden. Het is Petrus, die als eerste reageert. Zij hebben niet alles verkocht, maar wel alles verlaten en zijn de Heere Jezus gevolgd. 'Wat zal ons dan geworden?' Wat zal hun loon zijn? De Heere Jezus zegt in vers 28 dat zij die Hem volgen, er echt van op aan kunnen ('voorwaar, zeg Ik u') dat ze zullen delen in Zijn heerlijkheid. Met de wedergeboorte wordt hier bedoeld: de nieuwe hemel en de aarde bij Christus' wederkomst. Als de Zoon des mensen zal zitten op de troon van Zijn heerlijkheid om te oordelen de levenden en de doden, dan zullen zij ook bij Hem zijn en zitten op de tronen en zullen ze instemmen met het oordeel van Christus. In vers 29 spreekt Hij over loon voor hen die alles hebben prijsgegeven en Hem zijn gevolgd. Het is dubbel loon: een honderdvoudige vergoeding van familie en bezit, die hier al begint (in de vorm van familie van de kinderen Gods en het Koninkrijk van God) en na dit leven: het eeuwige leven als de Zoon des mensen gezeten is op de troon van Zijn heerlijkheid. In het laatste vers van dit gedeelte waarschuwt de Heere Jezus om op eigen volgen niet te vertrouwen: 'Maar vele eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eersten.' Niemand moet denken dat hij het verdiend heeft. Degenen die denken dat zij om al hun goede werken toch wel in de hemel komen, vergissen zich. En anderen die menen dat ze de zaligheid nooit zullen ontvangen, omdat ze beseffen hoe-

veel zonden ze hebben gedaan, zullen wel de eeuwige heerlijkheid binnengaan en dat alleen vanwege het borgwerk van Christus.

TER OVERWEGING

In de vertelling mag gewezen worden op de onmogelijkheid van onze kant om zalig te worden. Wij moeten er alles aan doen (bidden, Bijbellezen, kerkgang, zondagsschool, enz.), maar we kunnen niets verdienen. Maar wat nu bij de mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Alle dingen zijn mogelijk bij God. Laat dat bemoedigend woord centraal staan. Ingaan het Koninkrijk der hemelen is alleen mogelijk door een onvoorwaardelijke overgave aan Hem. Dat volgen van Hem is niet gemakkelijk. Dat betekent dingen loslaten, strijd tegen de zonde, misschien wel vervolging.

Maar dat alles weegt niet op tegen de heerlijkheid die wacht: om dan uit enkel genade altijd met de Heere te zijn!

GELOOFSLEER

- In dit gedeelte wordt zichtbaar dat het beërven van het eeuwige leven onmogelijk is op grond van onze inspanningen en gehoorzaamheid. Het houden van Gods geboden is vrucht van het geloof (om die te doen uit dankbaarheid) en geen voorwaarde om de zaligheid te verkrijgen. De Heidelbergse Catechismus laat dat in de drieslag van ellende, verlossing en dankbaarheid helder uitkomen.
- In de Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 37 wordt gesproken over de wederkomst en het oordeel.

